

Т. В. Гудзенко, к.б.н., доцент

¹Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, вул. Дворянська, 2, Одеса, 65082, Україна

ДО 70-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ОЛЕКСІЙОВИЧА ІВАНИЦІ

Наведено основні напрями діяльності видатного вченого, доктора біологічних наук, Заслуженого діяча науки і техніки України, професора, проректора з наукової роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, завідувача кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології, Віце-президента Товариства мікробіологів України, члена редколегії “Вісника Одеського національного університету. Біологія” та головного редактора наукового журналу “Мікробіологія і біотехнологія” Володимира Олексійовича Іваниці.

Ключові слова: В. О. Іваниця, мікробіологія, біотехнологія.

3 червня 2016 року виповнилося 70 років з дня народження Володимира Олексійовича Іваниці – видатного вченого, організатора науки, доктора біологічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, проректора з наукової роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, завідувача кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології (1983–2015), Віце-президента Товариства мікробіологів України, головного редактора наукового журналу “Мікробіологія і біотехнологія”.

В. О. Іваниця народився у місті Ізяславі Хмельницької області у родині лісового техника. Після закінчення середньої школи працював столяром Ізяславської музичної фабрики (з 1964 по 1965 р.). Після військової служби (з 1965 по 1968 р.) повернувся на своє робоче місце. Був обраний депутатом міської ради міста Ізяслава.

У 1969 р. В. О. Іваниця вступив до біологічного факультету Одеського державного університету імені І.І. Мечникова, спеціалізувався на кафедрі мікробіології і вірусології. Під час навчання був одним з найкращих студентів університету, очолював студентську організацію біологічного факультету, отримував іменну стипендію імені І. І. Мечникова. Після закінчення університету отримав диплом біолога, викладача біології і хімії з відзнакою. У 1974 році був зарахований на посаду старшого лаборанта кафедри мікробіології і вірусології Одеського державного університету імені І. І. Мечникова та цього ж року направлений до цільової аспірантури Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, де почав свою діяльність на посаді стажиста-викладача кафедри мікробіології. У 1975 р. вступив до цільової аспірантури кафедри мікробіології цього університету. У 1979 році захистив дисертацію на здобуття

наукового ступеня кандидата біологічних наук за спеціальністю «мікробіологія» у Московському державному університеті імені М. В. Ломоносова на тему «Біосинтез позаклітинних протеаз культурою *Aspergillus candidus*».

У січні 1978 р. після закінчення цільової аспірантури у Московському державному університеті В. О. Іваниця повернувся до Одеси і почав працювати в Одеському державному університеті імені І. І. Мечникова на посаді асистента, з січня 1981 р. на посаді доцента, а з березня 1983 р. по червень 2016 р. на посаді завідувача кафедри мікробіології і вірусології, яку потім було перейменовано на кафедру мікробіології, вірусології та біотехнології. З березня 1997 р. працює на посаді проректора з наукової роботи.

У 1983 році рішенням Вищої атестаційної комісії В. О. Іваниці було присвоєне вчене звання доцента кафедри мікробіології та вірусології. У 1996 році у Інституті мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України він захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю «мікробіологія» на тему «Стан та мінливість мікробних ценозів морських екосистем». Рік потому (у 1997 р.) отримав вчене звання професора кафедри мікробіології і вірусології.

У Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова Володимир Олексійович Іваниця заснував наукову школу «Морська мікробіологія і екологічна біотехнологія». Він розробив концепцію мінливості мікроорганізмів у напрямку зростання їх агресивних ознак, у тому числі резистентності до антибіотиків за умов хронічного забруднення природного середовища хімічними токсикантами, вніс значний вклад у вивчення біологічної різноманітності мікроорганізмів Чорного моря, є керівником та автором біотехнологічних розробок захисту рослин і оздоровлення природного середовища. Разом зі співробітниками розроблено бактеріальний препарат, біотехнологію його виготовлення та використання для поліпшення якості водного середовища та очистки стічних вод і ґрунту від вуглеводнів нафти, ПАВ, іонів важких металів. Створено ентомопатогенний мікробний препарат для знищення кровосисних комарів і комах-шкідників грибів, розроблено технологію його виробництва та використання. Розроблено технологію препаратів лактобацил та їх використання для виготовлення сирокочених ковбас та ферментації гливи звичайної. Створено молекулярно-біологічні діагностикуми для виявлення фітопатогенних агробактерій та вірусів. Закладено колекцію їстівних грибів та грибів медичного призначення та відпрацьовано біотехнологію їх культивування.

В. О. Іваниця є талановитим організатором науки. Він був науковим керівником більш ніж 50 науково-дослідних проєктів, у тому числі зарубіжних грантів, бере активну участь в організації і виконанні науково-дослідних робіт з проблем екології Чорного моря і Одеського регіону, працює над виконанням державних завдань і науково-дослідних робіт з екологічних проблем о. Зміїний та регіону за дорученням Кабінету Міністрів України.

Він організував в ОНУ Центр високотехнологічного наукового обладнання і приладів спільного користування, Видавничий центр, Біотехнологічний на-

уково-навчальний центр і є його науковим керівником, Колекцію практично корисних та морських мікроорганізмів, яка стала філією Національної колекції мікроорганізмів України та отримала статус Національного надбання, Науково-дослідну станцію «Острів Зміїний», відкрив підготовку бакалаврів за напрямом біотехнологія, магістрів з спеціальностей мікробіологія, вірусологія та біотехнологія, аспірантуру з спеціальностей вірусологія та біотехнологія, спеціалізовану раду з захисту докторських дисертацій за спеціальностями біотехнологія, біохімія та екологія.

Володимир Олексійович Іваниця є заступником голови спеціалізованої вченої ради Д 41.051.06 по захисту докторських дисертацій, членом Президії Ради проректорів з наукової роботи МОН, головою секції Біологія, біотехнологія та актуальні проблеми медичних наук Наукової ради МОН, експертом Міністерства освіти і науки України з спеціальності «мікробіологія», Національним координатором МОН з біотехнології. Він бере активну участь у громадській роботі як віце-президент Товариства мікробіологів України, член президії Асоціації клітинних біологів та біотехнологів України та голова Одеської філії цього товариства. Організував і є головою Спільки Біологів та біотехнологів Одеси.

На базі університету В. О. Іваниця організував та провів цілий ряд міжнародних конгресів, з'їздів, наукових конференцій з проблем мікробіології та біотехнології. Він започаткував і щорічно проводить на базі кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології щорічну «Міжнародну літню школу з молекулярної мікробіології і біотехнології» для молодих учених.

В. О. Іваниця є фундатором і головним редактором наукового журналу «Мікробіологія і біотехнологія», який включено до Переліку фахових видань України, зареєстровано у ISSN та включено до науково-метричної бази Індекс Копернікус та інших науково-метричних баз, членом редколегії «Мікробіологічного журналу» та інших наукових видань.

В. О. Іваниця є Президентом Одеського відділення Малої академії наук України.

За наукові роботи в галузі мікробіології, вірусології, епідеміології у 2013 р. В. О. Іваниця разом зі співробітниками Інституту мікробіології та вірусології НАНУ був удостоєний Премії НАН України ім. Д. К. Заболотного, у 1999 р. Почесної відзнаки Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України», у 2005 р. Почесної відзнаки Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення». В. О. Іваниця нагороджений грамотою Президента України (2000), грамотою Кабінету міністрів (2014), орденом «За заслуги» II ступеню (2015) та III (2007) ступеню, Почесними грамотами Голови Одеської обласної адміністрації та Одеської обласної ради.

Результати наукових досліджень опубліковані більш ніж в 340 наукових публікаціях, 7 монографіях, 50 охоронних документах, 10 науково-методичних виданнях. Під його керівництвом захищено 12 кандидатів наук.

У особистості Володимира Олексійовича Іваниці поєднується талант педагога, науковця і організатора, чия надзвичайно висока працездатність, про-

фесіоналізм, ерудованість, відданість обраній справі, безкомпромісність у відстоюванні істини, вимогливе ставлення до себе і доброзичливість до колег є прикладом для молодого покоління. Володимир Олексійович багато уваги приділяє актуальним питанням навчального процесу, підтримує обдаровану студентську молодь і збирає біля себе талановитих дослідників. Він не тільки активна, енергійна людина, яка користується повагою та авторитетом у колег, друзів та учнів, але й люблячий батько та дідусь, якого обожають діти та онуки.

Щиро вітаємо Володимира Олексійовича з ювілеєм і бажаємо міцного здоров'я, творчого натхнення, миру і злагоди, нових наукових здобутків і успішних звершень у невтомній праці на благо України.

Т. В. Гудзенко, к.б.н., доцент

Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова,
ул. Дворянская, 2, Одесса, 65082, Украина

К 70-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ВЛАДИМИРА АЛЕКСЕЕВИЧА ИВАНИЦЫ

Приведены основные направления деятельности выдающегося ученого, доктора биологических наук, Заслуженного деятеля науки и техники Украины, профессора, проректора по научной работе Одесского национального университета имени И. И. Мечникова, заведующего кафедры микробиологии, вирусологии и биотехнологии, Вице-президента Общества микробиологов Украины, члена редколлегии «Вестника Одесского национального университета. Биология» и главного редактора научного журнала «Микробиология и биотехнология» Владимира Алексеевича Иваницы.

Ключевые слова: В. А. Иваница, микробиология, биотехнология.

T. V. Gudzenko

Odesa National Mechnykov University, 2, Dvorianska str., 65082, Ukraine

THE 70TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF IVANYTSA VOLODYMYR OLEKSIIOVYCH

The basics directions of activity of the famous scientist, .Doctor of Biology, Distinguished Figure in Science and Technology, professor, vice-rectof of science of Odesa National University after I. I. Mechnikov, chief of chair of Microbiology, Virology and Biotechnology, Vice-president of Society of Microbiologists of Ukraine, member of editorial board of "Odesa University Bulletin" and chief editor of scientific journal "Microbiology and biotechnology" Volodymyr Olexijovych Ivanytsia have presented.

Keywords: Ivanytsia V. O., microbiology, biotechnology.